

LEADER - CLLD

Lokalni razvoj vođen od strane zajednice.
Povijesni pregled i izazovi za buduću primjenu.

Inicijative zajednice: decentralizirani pristup

- ▶ 1987. reforma strukturnih fondova
- ▶ zemlje Europske zajednice (danas: EU) uvode novi pristup - inicijativa zajednice
- ▶ novi pristup korištenju strukturnih i kohezijskih (danas: strukturnih i investicijskih, ESI) fondova - **uvedeno odlučivanje od strane samih lokalnih zajednica**
- ▶ **demokratska novina!**
- ▶ jedan dio EU fonda se izuzima iz upravljanja središnjih državnih tijela i daje na upravljanje samim lokalnim zajednicama
- ▶ podupire se pristup „**odozdo prema gore**”

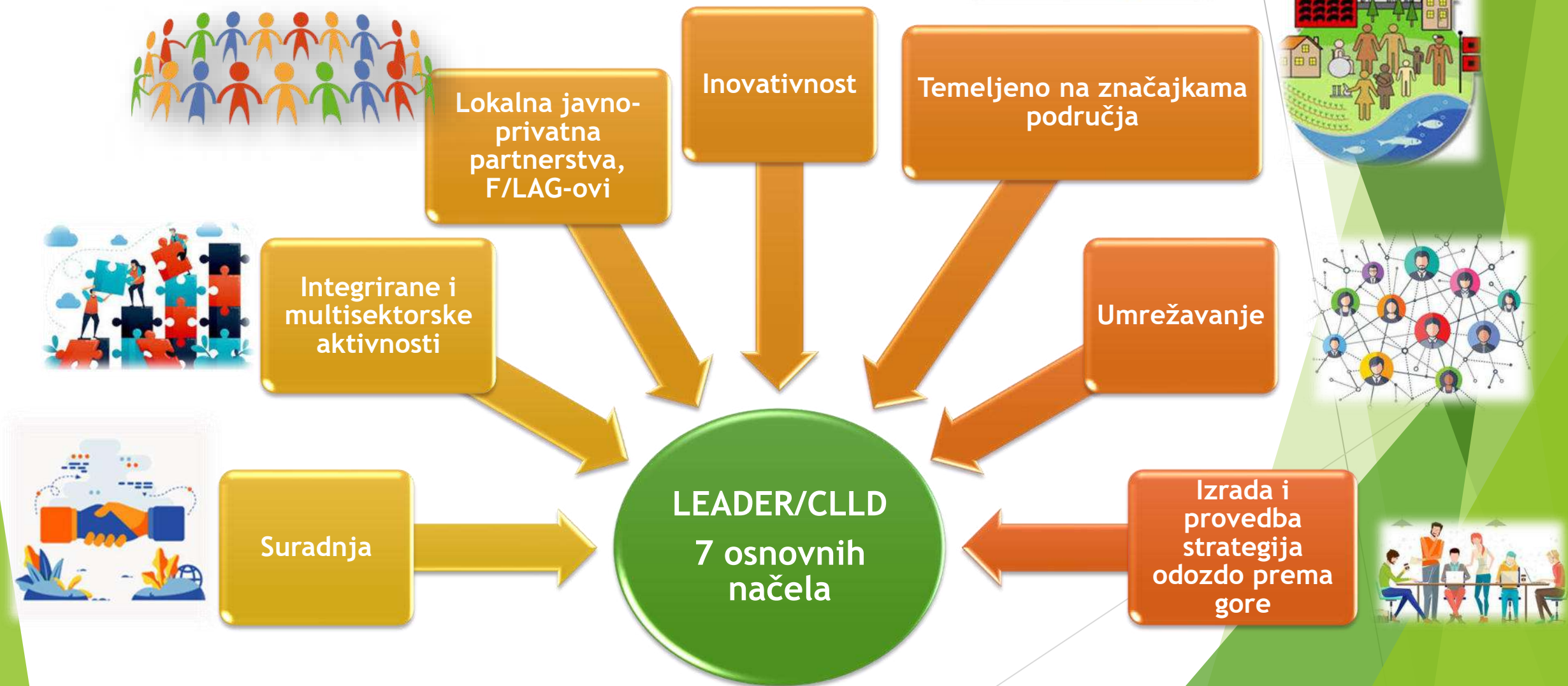

LEADER - CLLD

- ▶ **1991.** provedbom reforme Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) EZ je pokrenula:
- ▶ ***Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rural (LEADER)***, veze između aktivnosti za razvoj ruralne ekonomije
- ▶ LEADER postaje službena razvojna inicijativa EZ za potporu ruralnom razvoju na lokalnoj razini **u svrhu revitalizacije ruralnih područja i otvaranja novih radnih mjesta**
- ▶ **Provode ga isključivo multisektorske Lokalne akcijske grupe (LAG-ovi)** čiji se rad i provedba Lokalnih razvojnih strategija financira iz EU izvora za ruralni razvoj (**Europskog fonda za poljop. i ruralni razvoj - EAFRD**, Europski fond za usmjeravanje i garancije u poljoprivredi - EAGGF i ESF-a)
- ▶ **Od 2014. godine** LEADER program - proširuje se na **financiranje iz drugih EU fondova pod širim nazivom CLLD - lokalni razvoj vođen zajednicom** (eng. *Community-Led Local Development*)
- ▶ ***Bolje integriran pristup i različiti izvori financiranja*** - LAG-ovi u ruralnim područjima također imaju pristup sredstvima iz:
 - ▶ Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRD),
 - ▶ Europskog socijalnog fonda (ESF) i
 - ▶ Europskog fonda za ribarstvo (EMFF/EMFAF).

LEADER-CLLD pristup/metoda

Razvoj LEADER-CLLD-a:

Faza	Trajanje	Izvor financiranja	Visina potpore (EUR)	Broj LAG-ova
LEADER I	1991.-93.	EAGGF (vodeći) + ESF ERDF	450 mil. EUR	217
LEADER II	1994.-99.	EAGGF (vodeći) + ESF ERDF	1,7 milijardi	906
LEADER +	2000.-06.	EAGGF	2,1 milijarde	893 (EU-15) + 250 (EU-10)
LEADER os 4.	2007.-13.	EAFRD	5,5 milijardi (min. 6% EAFRD)	2.331 (EU-27)
LEADER-CLLD	2014.-20.	EAFRD + EMFF+ESF+ERDF	9,1 milijardi (min. 5% EAFRD) + ostali fondovi	3.337
LEADER-CLLD	2021.-27.	EAFRD + EMFF+ESF+ERDF	<i>u provedbi</i> (min. 5% EAFRD) + ostali fondovi	<i>u provedbi</i>

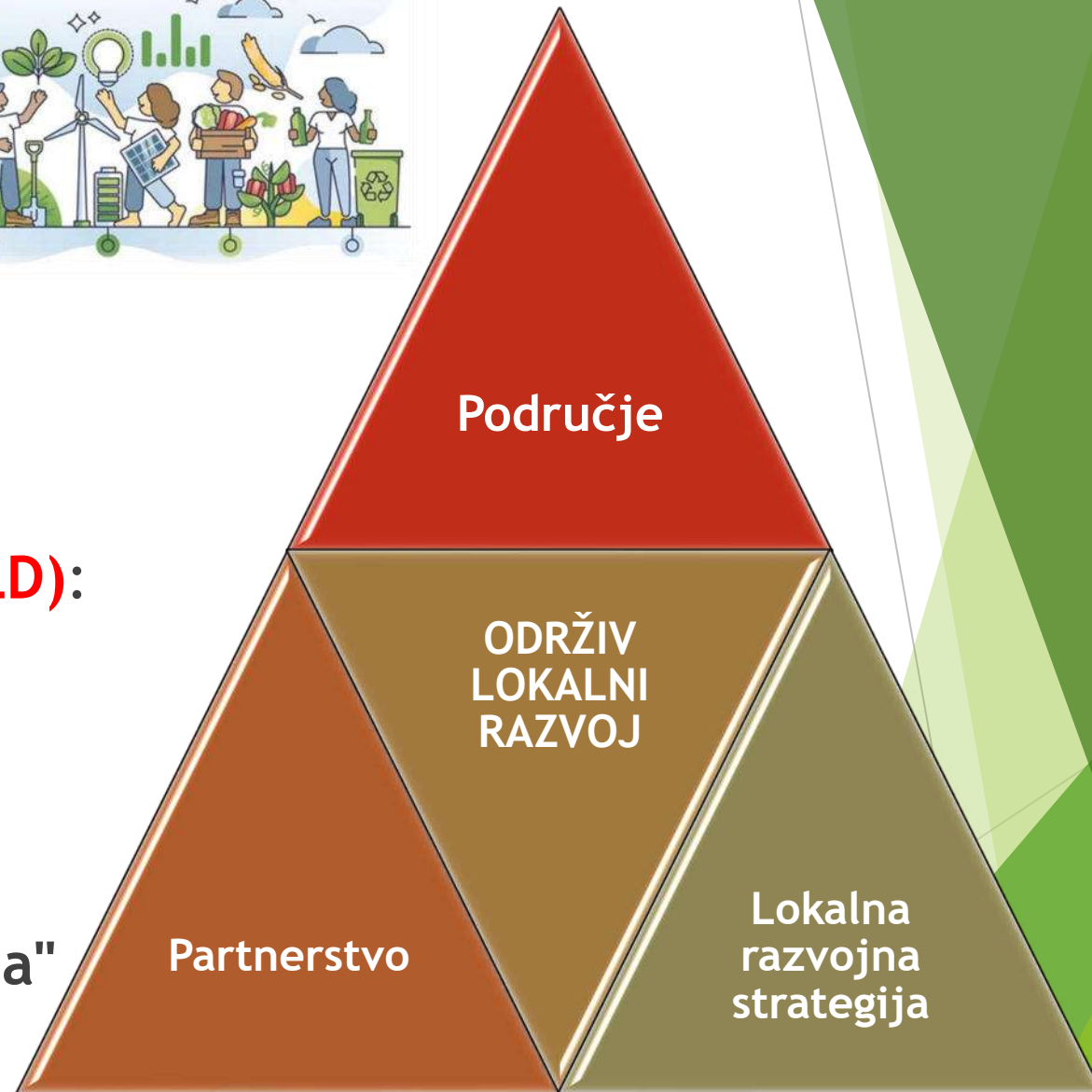

Tri su osnovna i međusobno povezana elementa koji se smatraju **temeljnim za lokalni razvoj zajednice (LEADER-CLLD)**:

- ✓ teritorij,
- ✓ partnerstvo i
- ✓ strategije lokalnog razvoja.

Zajedno, poznati su kao "trijada" lokalnog održivog razvoja

LEADER - kako se provodio u EU članicama u razdoblju 2014.-2020. (2021-22.)

- ▶ decentralizacija u odlučivanju i financiranju
- ▶ odustajanje od centralno-planske uloge središnjih državnih tijela
- ▶ poticanje lokalnog razvoja vođenog od strane članova zajednice

sjeverna Njemačka: 45% alokacije EAFRD za LEADER (2014-20.) + još 3 ESI fonda

- ▶ sukladno Uredbama (EU) 1303/2013 i 1305/2013 članstvo razvojnog partnerstva ne smije dolaziti samo iz javne interesne skupine (max. **49% glasačkih prava**)
- ▶ integrativni i multisektorski karakter partnerstva
- ▶ potiče umrežavanje i suradnju u zajednici
- ▶ razvojni dionicima iz gospodarske i civilne interesne skupine se jamči sudjelovanju u donošenju lokalnih razvojnih strategija

Primjena na razini EU 2014.-2020.(2021-22.)

ESI Funds involved in CLLD
(multi-funded or single-funded LAGs)

Category	Member State
EAFRD, ERDF, ESF & EMFF	BG, DE, ES, FR, GR, IT, PL, PT, RO, SE, UK
EAFRD, ERDF & ESF	CZ, HU
EAFRD, ERDF & EMFF	SI
EAFRD, ESF & EMFF	LT
EAFRD & EMFF	CY, DK, EE, FI, HR, IE, LV
EAFRD & ERDF	AT, NL, SK
Only EAFRD	BE, LU, MT

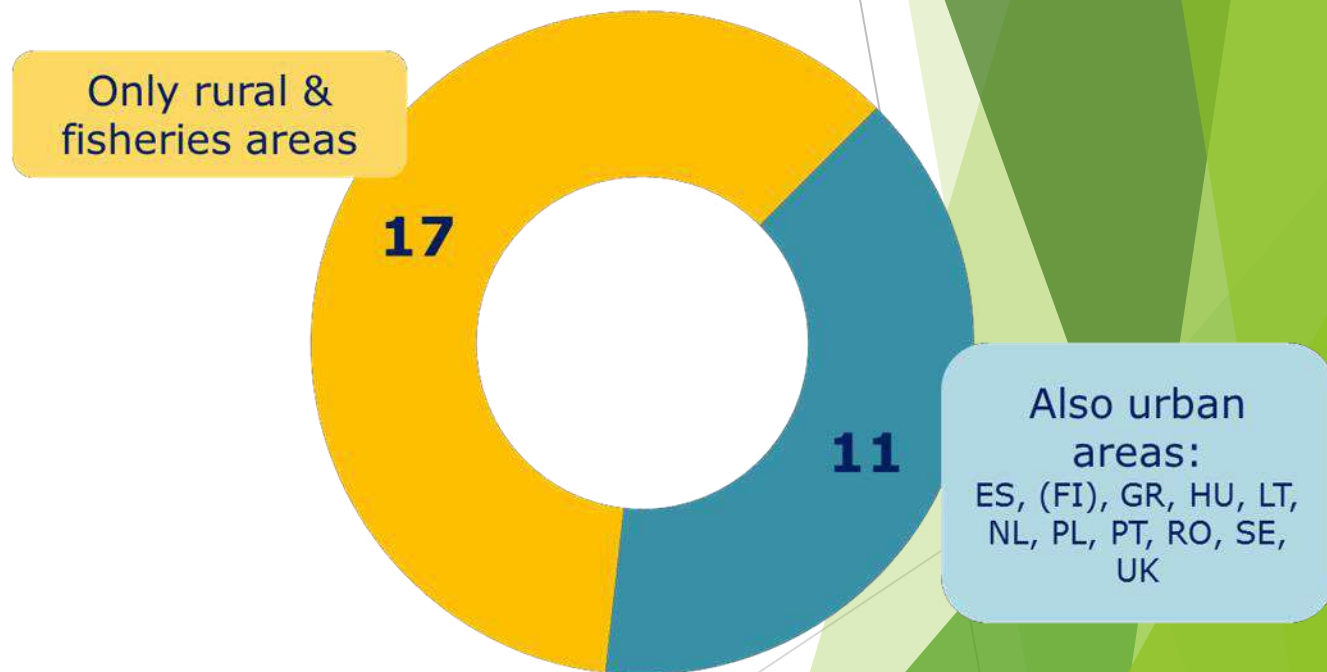
Multi-funded strategies across Europe

Source: Partnership Agreements and MS information.

Urbana primjena CLLD omogućena u programskom razdoblju 2014.-2020.

- ▶ 11 zemalja članica EU krenulo u urbanu primjenu
- ▶ financiraju se projekti poput:
 - ▶ socijalno/društveno poduzetništvo
 - ▶ zapošljavanje mladih
 - ▶ revitalizacija zapuštenih javnih prostora
 - ▶ socijalizacija migranata
 - ▶ rad s ostalim socijalno isključenim skupinama
 - ▶ borba države s organiziranim kriminalom

Source: ENRD CP - Screening of 28 approved Partnership Agreements

LEADER-CLLD u RH:

IPARD 2007-13	PRR 2014-20 (+ 2021-22) OPPR 2014-20 <i>Mono (1) fond</i>	SP ZPP 2023-27 PRA 2021-27 <i>Mono (1) fond</i>
42 LAG	54 LAG 11 FLAG	56 LAG 23 FLAG
69% površine	90% površine	97% površine
34% stanovnika	57% stanovnika	65% stanovnika
56 LAG-ova - 102 mil. EUR (EAFRD - jedan izvor, mono) 23 FLAG-ova - 48 mil. EUR (EMFAF- jedan izvor, mono) UKUPNO: 79 lokalnih akcijskih grupa		

- 52 LAG-a su u prošlom programskom razdoblju izrazila želju za više-izvorsko financiranje u razdoblju 2023-27

Nadležna tijela RH nisu odobrila više-izvorsku provedbu CLLD-a

LAG/FLAG-ovi su plaćeni po učinku:

1) Pripremna pomoć:

- sredstva za informiranje i uključivanje građana
- izrada LEADER-CLLD strategije

2) Provedba strategije:

- financiranje lokalnih razvojnih projekata
- SP ZPP (EAFRD) do 300.000 EUR, PRA (EMFAF) - nema ograničenja; intenzitet potpore LAG/FLAG-a: 65% - 100%

3) Projekti suradnje između LAG/FLAG-ova

4) Tekući troškovi i animacija

- plaće osoblja, edukacije, informiranje
- 25% od sredstava uložених u zajednicu (omogućen avans za rad)

KLB - Katholische Landvolkbewegung Deutschland

- **Die Katholische Landvolkbewegung Deutschland** ist eine Bildungs- und Aktionsgemeinschaft. Sie fördert die Begegnung, führt Aktionen durch, tritt ein für die Entfaltung und Förderung der Persönlichkeit, die bereit und fähig ist, in Kirche, Staat, Gesellschaft und Beruf Verantwortung zu übernehmen. Die Katholische Landvolkbewegung wirbt im Geiste des Evangeliums

für eine lebendige Kirche, für die Stabilität der Familien auf dem Lande, für lebenswerte und liebenswerte Dörfer, für eine zukunftsfähige Landwirtschaft, eine glaubwürdige Schöpfungsverantwortung und eine solidarische Welt.

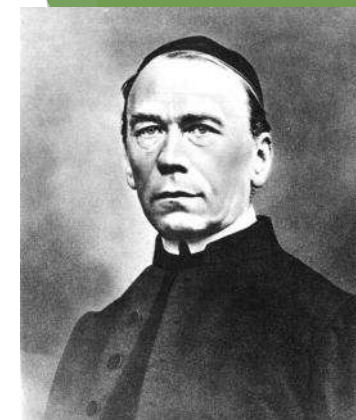

- **Katolički seoski pokret Njemačke** je obrazovna i akcijski orijentirana zajednica. Promiče susrete, provodi aktivnosti i zalaže se za razvoj i napredak pojedinaca koji su spremni i sposobni preuzeti odgovornost u crkvi, državi, društvu i na radnom mjestu. U duhu Evanđelja, Katolički pokret seoskog naroda **zalaže se za živahnu crkvu, stabilnost seoskih obitelji, ugodna i ljupka sela, održivu poljoprivredu, vjerodostojnu odgovornost za stvorenje i svijet solidarnosti.**

Adolf Kolping:

(8. prosinca 1813. - 4. prosinca 1865.) je bio njemački katolički svećenik i osnivač Kolpingove udruge. Predvodio je pokret za pružanje i promicanje socijalne podrške radnicima u industrijaliziranim gradovima, a istovremeno je radio na promicanju dostojanstva radnika u skladu sa socijalnim učiteljstvom vjere.

Jose Maria Arizmendiarieta:

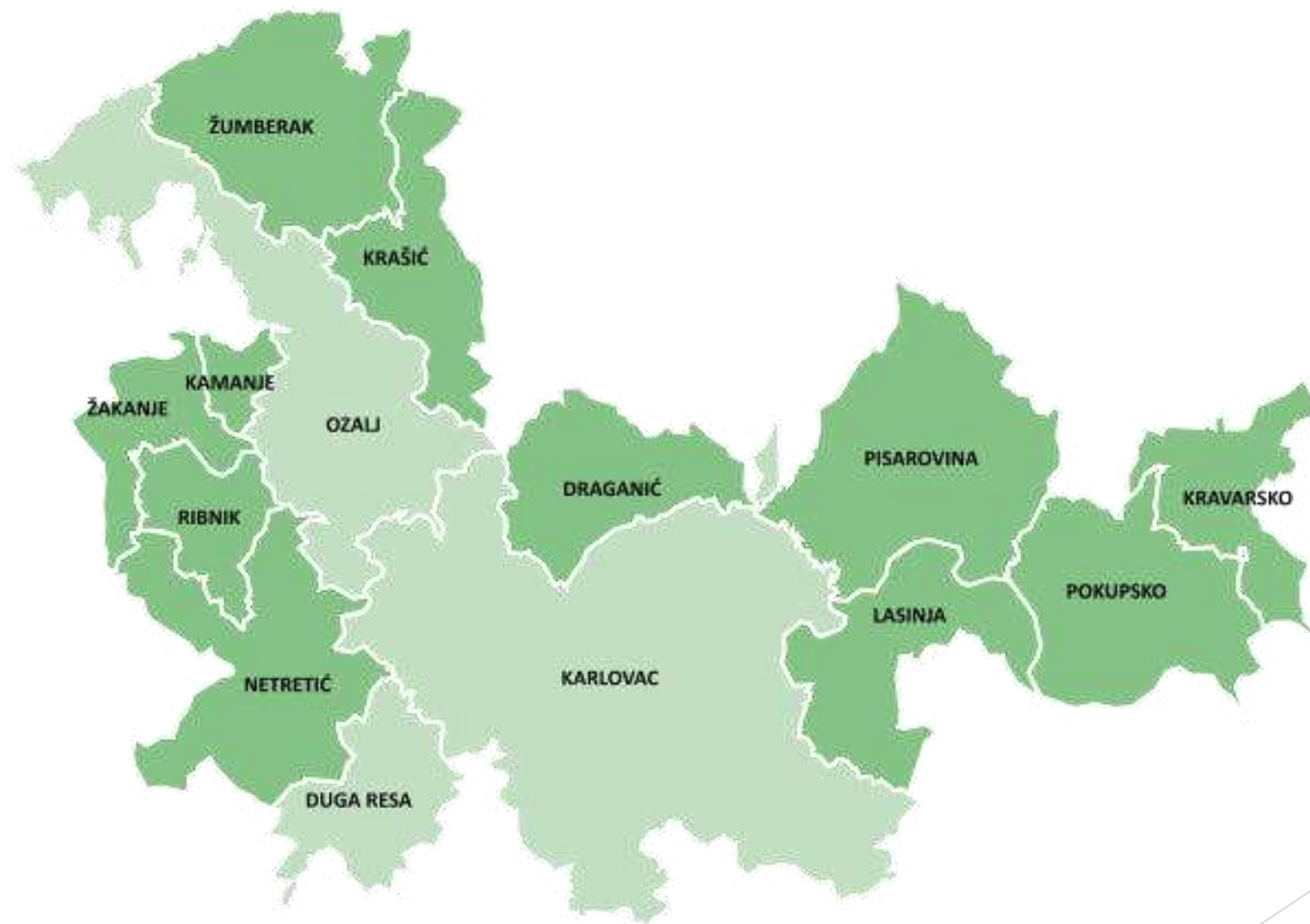
(22. travnja 2015. - 29. studeni 1976.) je bio španjolski katolički svećenik i promotor zadružnih tvrtki korporacije Mondragon, izvorno smještene u Baskiji, a trenutno raširene po cijelom svijetu. Od 2021. godine, to je druga najveća poslovna grupa socijalne ekonomije u Španjolskoj, koja okuplja 98 zadruga i 8 zaklada raspoređenih u četiri područja: financije, industrija, distribucija i znanje.[2]

LAG Vallis Colapis:

14 općina i gradova (Pokuplje i zapadni Žumberak)

1.502,66 km², 95.607 stanovnika

Ukupna ulaganja LAG-a u programskom razdoblju 2014-2022

Izvor:	Ukupna sredstva	%
Mjera 19 Programa ruralnog razvoja RH	2.779.618,40 EUR	32,36%
Mjera 20 Programa ruralnog razvoja RH (MRR)	4.221,77 EUR	0,04%
ESF	4.408.748,34 EUR	51,3%
Interreg Slovenija - Hrvatska	730.441,68 EUR	8,5%
Erasmus +	279.783,66 EUR	3,3%
Min. rada i mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	212.483,40 EUR	2,5%
Švicarsko-hrvatski program suradnje	168.381,63 EUR	2,0%
UKUPNO:	8.583.648,91€	

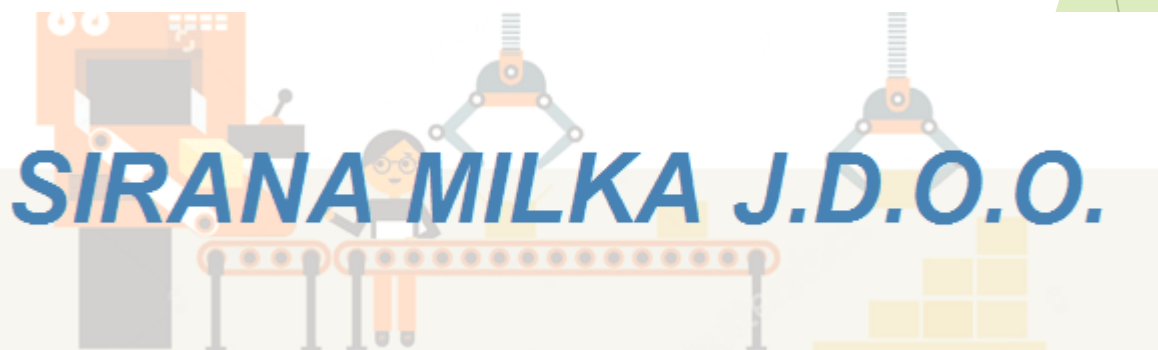

Po općinama i gradovima LAG-a Vallis Colapis u radzoblju 2014.-2020.(2022.)

	4.1.1.		4.2.1.		6.1.1.		6.3.1.		UKUPNO:
Općina/grad	Br. potpora	Iznos	Br. potpora	Iznos	Br. potpora	Iznos	Br. potpora	Iznos	
Ozalj	4	1.176.359,74	1	222.375,00	2	296.500,00	19	2.137.540,50	3.832.784,24 (23,69%)
Karlovac	4	894.864,24			1	370.625,00	20	2.244.268,50	3.509.757,74 (21,69%)
Pisarovina	2	473.688,80			1	148.250,00	6	674.761,50	1.296.700,30 (8,02%)
Draganić	3	763.055,00	1	222.375,00	1	148.250,00	1	111.642,00	1.245.322,00 (7,70%)
Lasinja							9	1.016.220,00	1.016.220,00 (6,28%)
Duga Resa	2	466.050,81					3	334.926,00	800.976,81 (4,95%)
Žakanje					2	296.500,00	4	449.841,00	746.341,00 (4,61%)
Ribnik							6	676.398,00	676.398,00 (4,18%)
Netretić			1	222.375,00			4	453.100,50	675.475,50 (4,17%)
Krašić	1	175.000,00			1	370.625,00	1	111.642,00	657.267,00 (4,06%)
Žumberak							5	566.338,50	566.338,50 (3,50%)
Krvarsko	1	184.175,73			1	370.625,00			554.800,73 (3,43%)
Kamanje							3	338.185,50	338.185,50 (2,09%)
Pokupsko					1	148.250,00	1	113.278,50	261.528,50 (1,62%)
UKUPNO:	17	4.131.194,32 (25,53%)	3	667.125,00 (4,12%)	10	2.149.625,00 (13,28%)	82	9.228.142,50 (57,04%)	16.178.095,82 HRK 2.148.485,50 EUR

Sirana Milka iz Duge Rese

- ▶ 2017. godine počinje s radom
- ▶ 5 zaposlenika
- ▶ 3 trgovačka lanca opskrbljuje
- ▶ prodaja: Kvarner, središnja i sjeverna Hrvatska
- ▶ 21 kooperanata (D. Resa, Netretić, Krnjak, Vojnić)
- ▶ područje LAG-ova Vallis Colapis i Petrova gora

Održivost ruralnih zajednica kroz žensko poduzetništvo

- ▶ Potpora: 139.301,70 EUR
- ▶ Trajanje: 29.10.2021. - 29.06.2023. (20 mj.)
- ▶ Prijavitelj: Sirana Milka
- ▶ Partner: LAG Vallis Colapis
- ▶ Aktivnosti:
 - pretvaranje u društveno poduzeće
 - plaće i obuka za zaposlenike
 - promocija proizvoda poduzeća
 - manja nabavka opreme

Stara cesta 112, Duga Resa
sirana.milka@gmail.com
092 254 2061

Održivost ruralnih zajednica kroz žensko poduzetništvo.

Naziv projekta: Održivost ruralnih zajednica kroz žensko poduzetništvo Korisnik: Sirana Milka j.d.o.o.	Trajanje projekta: od 29. listopada 2021. do 29. lipnja 2023. Ukupna vrijednost projekta:	Bespovratna sredstva osigurana su iz Europskog socijalnog fonda u iznosu od 891.600,53 HRK i iz Državnog proračuna u iznosu od 152.341,37 HRK
---	--	--

Žitna lađa - zadnja karlovačka lađa!

- ▶ replika žitne kupske lađe (prijevoz žita iz Slavonije)
- ▶ sada prevozi turiste Kupom
- ▶ uspostava luke u selu Brođani
- ▶ uspostava turističke agencije
Aurora Colapis kao društvenog poduzeća
u pokupskom selu Zamršje kod Karlovca

ECO SOCIAL:

Razvijam poduzetništvo, čuvam okoliš

- Švicarsko-hrvatski program suradnje
- Ured za udruge Vlade RH

potpora: 168.381,63 EUR

trajanje: 1.8. 2019. - 31.1. 2021.

djelatnosti:

- osnivanje pogona za reciklažu tekstila u Dugoj Resi
- uključivanje 12 školskih zadruga u akcije skupljanja tekstila

nositelj: LAG Vallis Colapis

partneri:

- Humana Nova (socijalna zadruga),
- Srednja škola Duga Resa
- Karlovačka županija

Naši novi kandidati za ovo programsko razdoblje (2023-27.):

► Circuitmess: STEM igračke

97% prirodni materijali

65% manje CO2 emisije

► Miret: tenisice od prirodnih materijala

VIDA

MALE PRIČE

**‘Doslovno sam plakao od muke i mislio
odustati od svega. Drago mi je što nisam’**

Zahvaljujem se na pažnji!

Kurilovac 1, 47280 Ozalj

tel: 047-731-400 (+112 kućni)

fax: 047-731-172

www.lmh.hr

predsjednik@lmh.hr